

Насоки за оценяване на астрофилателни експонати

(Насоките са одобрени от делегатите на Комисията на ФИП по астрофилателния на 31 март 2022 г. и от Съвета на ФИП на 144-тото заседание на Съвета на ФИП в Лугано на 22 май 2022 г.)

Увод

Настоящите насоки се издават от Комисията на ФИП по астрофилателния с цел да подпомогнат изложителите при подготовката и журитата при оценяването на астрофилателни експонати.

Те имат за цел да предоставят насоки относно:

1. Определението и естеството на астрофилателните експонати
2. Принципите на изграждане на експоната
3. Критериите за оценяване на астрофилателни експонати.

Определение и естество на астрофилателните експонати

Астрофилателията е изучаването на космическите полети и свързаните с космоса събития чрез филателен материал.

Това е филателно изследване на историческия, научния и техническия прогрес, постигнат в изследването на космоса. То включва ранните изследвания на стратосферата, развитието на ракетната техника и предшествениците на различните видове космически апарати. Документират се съответните проекти, събития и космически програми.

Подходящ филателен материал

Астрофилателният материал е или:

Пощенско-астрофилателен материал. Филателни предмети, които отбелязват дадено събитие и са преминали през пощата с марка(и), печат(и), бордов(и) печат(и), етикети и маркировки, указващи специална обработка. Той включва материал, изготвен в подготовката за събитието, като винетки, художествени рисунки, есета, пробни отпечатьци, цветни проби и печатни грешки.

Астрофилателен материал, летял с ракета. Филателни предмети с бордов(и) печат(и) или специално анулиране, или сух печат, или удостоверяващ(и) подпис(и), доказващи, че са били на борда на ракета или космически апарат.

Филателните предмети включват марка(и), пликове, цели пощенски материали, телеграми, военна поща, стратосферна поща, ракетна поща, морска поща, пакетна поща, пропагандни листовки, електронна поща, писмо(а) и други подобни форми на пощенски услуги. В настоящите насоки терминът „плик“ обхваща всички филателни предмети.

Печатите са най-важният елемент на всеки астрофилателен плик.

Пликовете трябва да бъдат подпечатани в пощенска станция близо до събитието или от военното поделение, осъществяващо проекта, в деня на събитието. Ако пощенската станция е затворена, се приема печат от следващия ден, в който тя

отваря. За събития, случващи се в космоса, трябва да бъде показан печатът от пощенската станция, намираща се близо до съответния център за управление на полета, или пликове от пощенската станция на борда на космическата станция.

Пликове, свързани със събития

Могат да бъдат показвани пликове, документиращи събития като: изстрелване, скачване, разкачване, излизане в открития космос (EVA), кацане, прекъснати изстрелвания, пробни изстрелвания и неуспешни изстрелвания.

Анулиранията, отбелязващи изстрелвания и кацания, следва да бъдат показвани само от пощенската станция в близост до мястото на изстрелването или кацането, с точната дата на събитието. В случай на изгаряне или разбиване на космическия апарат, се приема печатът на пощенската станция в близост до центъра за управление на мисията или зоната на инцидента.

Пликове с печат от съоръжения, подпомагащи космическите полети, включително: станции за проследяване, основни/резервни кораби за издирване, самолети, спасителни хеликоптери и други подпомагащи въздухоплавателни средства, могат да бъдат показани, ако са подпечатани по време на мисията. В много случаи тези съоръжения използват официални печати (кашети), които се предпочитат.

Могат да бъдат включени пликове, документиращи тестови, технически, организационни или политически етапи на космическите полети или космическите програми. Това включва важни срещи, извеждане и прибиране на оборудване (rollouts и roll-backs), както и завършване и доставка на ключови компоненти на ракети и космически апарати. Такъв вид материал обаче не трябва да преобладава. Там, където практически не съществуват пликове, свързани със самото събитие (напр. ранният Reenemünde, съветска или китайска военна поща), пликът трябва да има дата, възможно най-близка до събитието. Ако точната дата може да бъде илюстрирана само по този начин, се допуска място, по-отдалечено от най-близката пощенска станция.

Марки, цели пощенски материали и специални анулирания

Марки или цели пощенски материали, издадени от пощенската администрация на страна, участваща в изобразеното космическо събитие, в рамките на 12 месеца от събитието. Те не трябва да носят текст, подчертаващ годишнина. В изключителни случаи, когато не съществува друг материал, се допускат марки, издадени по-късно от 12 месеца, или юбилейни издания, но те трябва винаги да бъдат от страната, участваща в събитието, и подкрепени с подробна обосновка.

Когато не съществуват пликове, свързани със събитието, с точна дата, могат да се използват специални анулирания, издадени в рамките на 12 месеца от събитието от пощенска станция на страна, участваща в събитието. Печати за първи ден на издаване не следва да бъдат показвани, освен ако датата съвпада със събитието. Такъв вид материал не трябва да преобладава.

Космическа поща

Филателен материал, летял на борда на поне един космически апарат. Той трябва да бъде анулиран на борда, като показва съответните маркировки (бордов(и) печат(и), кашет(и) или удостоверяващ(и) подпис(и)). Космическата поща може да бъде подписана от членове на екипажа или от целия екипаж, пребиваващ в космоса.

Принципи на изграждане на експоната

Астрофилателният експонат трябва да има ясно начало, централна тема и логичен завършек.

Експонатът трябва да включва уводен лист или заглавна страница, която трябва да съдържа:

- Заглавието на експоната
- Описание на целта на експоната
- Описание на обхвата на експоната (какво е включено и какво е пропуснато)
- План на структурата на експоната — глави или раздели (не описание „рамка по рамка“ или „страница по страница“)
- Кратка, точна и относима обща информация по темата
- Списък на най-важната литература, лични изследвания или интернет източници

Основната част на експоната трябва да представлява логично и последователно подреждане на материала, илюстриращо една или повече (или подмножество) от категориите, посочени по-долу.

- 1 Предшественици на ракетните полети {ракетна поща, стратосферни балони, развитие на ракетната техника}
- 2 Безпилотна(и) космическа(и) програма(и) {национална, международна или неправителствена}
- 3 Пилотирана(и) космическа(и) програма(и) {национална, международна или неправителствена}
- 4 История на изследването на космоса — от предшествениците до космическите станции

Астрофилателен експонат с една рамка

Експонатът по астрофилателния с една рамка е предназначен да бъде експонат с много тясна тема. Ако темата може да бъде показана в повече от една рамка, тя не е подходяща.

Подбор от елементи на многорамокв експонат може да бъде подходящ само ако подборът може напълно да обхване естествена подтема на експоната в рамките на една рамка. Извадка от многорамокв експонат, показваща само най-добрите елементи („бране на най-хубавото“) от многорамокв експонат, не е подходяща.

Критерии за оценяване на астрофилателни експонати

Оценяването на експонат се извършва в съответствие с Раздел V от GREX.

Журието използва следните общи критерии (GREV, членове 4 и 5):

	Критерии за оценяване на астрофилателния	Точки	Препратка към GREV
1	Обработка	20	GREV, член 4.5
2	Филателна значимост	10	GREV, член 4.6

3	Филателни и свързани с тях знания, лично изследване и проучване	35	GREV, член 4.7
4	Състояние	10	GREV, член 4.8
5	Рядкост	20	GREV, член 4.8
6	Представяне	5	GREV, член 4.9

Изложителите трябва да имат предвид необходимостта да обмислят внимателно различните аспекти, които заедно определят каква награда може да привлече експонатът.

По-долу са дадени някои указания относно основните елементи, залегнали в основата на всеки отделен критерий.

Обработка (20 точки)

Обработката на експоната отразява степента, в която изложителят успява да създаде балансиран експонат, характерен за избраната тема. Логично развитие, което е лесно за проследяване, и ясно, сбито изложение ще помогнат на журитата да оценят експоната. При оценяването на обработката журитата проверяват дали твърденията, направени във въведението и плана, са адекватно отразени в представянето.

Обработката на експоната се оценява на база на това дали:

- Заглавната страница на експоната показва целта на експоната, определя обхвата, обяснява плана и структурата и насочва журито към най-важната литература/източници за избраната тема.
- Темата е избрана така, че да позволи показването на правилно балансиран експонат в наличното пространство.
- Съдържанието отразява заглавието, целта, обхвата и плана.
- Съществува логично повествование, изградено чрез текст и материал, с добър баланс между различните части на експоната.
- Заглавията подпомагат разбирането на обработката.
- Съществува добър баланс между различните части на експоната.
- Съществуват естествена начална и крайна точка на експоната.
- Пълнотата на показания материал съответства на обхвата на експоната, включително предшествениците, където е приложимо.
- Няма дублиран материал.
- Основният фокус е върху пликите, свързани със събитията. Марките, целите пощенски материали и специалните анулирания не преобладават.
- Текстът при всеки елемент обхваща ключовите аспекти на техническите данни, датите, мястото и целта или мисията на космическите обекти, включително специалните дейности на астронавтите и космонавтите, полезния товар и свързаните научни експерименти.

Подборът на материала е важен фактор не само при оценяването на обработката, но и на знанията. Изложителят може да пропусне материал с по-малка значимост. По принцип обичайният материал от дадена програма може да бъде представен символично, докато по-добрият материал от същия проект следва да бъде показан подробно. Журитата ще оценят, ако подобна обработка показва познанията на

изложителя за материала.

Филателна значимост (10 точки)

„Значимостта“ на експоната се определя както от значимостта на самия експонат спрямо избраната тема, така и от общата значимост на тази тема в рамките на астрофилателията.

При оценяване на значимостта на експоната се вземат предвид:

- Колко трудна е за колекциониране избраната област?
- Значимостта на избраната област спрямо световната астрофилателия
- Значимостта на избраната област спрямо конкретната космическа програма или тема
- Значимостта на показвания материал спрямо избраната област
- Колко от ключовия материал на избраната тема е наличен

Филателни и свързани с тях знания, лично изследване и проучване (35 точки)

Филателните и свързаните с тях знания се демонстрират чрез подобрите елементи и обясненията към тях. Личното изследване се демонстрира чрез правилния анализ на елементите. Личното проучване се демонстрира чрез представянето на нови факти, свързани с избраната тема.

Могат да бъдат оценявани само знанието, изследването и проучването, документирано чрез елементите в експоната; предоставената информация обаче не трябва да затрупва показвания филателен материал.

Филателните и свързаните с тях знания на експоната се демонстрират чрез:

- Пълно и точно разбиране на темата.
- Добър подбор на елементи, отразяващ солидно познаване на избраната област.
- Точно описание на материала с ясно отбелязани фалшификати, изменения, предатиране или реставрации.
- Твърденията за рядкост (напр. „Един от X регистрирани“) посочват техния източник. Изрази като „уникален“ или „много рядък“ не се използват.

Личното изследване и проучване на експоната се демонстрират чрез:

- Точност и уместност на описанието на ключовите подробности за полета, техническите данни и целта на мисията.
- Демонстрирано познаване на предшествениците, техническото развитие и хронологията на събитията.
- Изследването и новите открития получават пълно отразяване в съответствие с тяхната значимост.
- Подходящо използване на съществуващата литература в областта.

Нереалистично е да се изисква от изложителя да развие нови открития в области, които са задълбочено изучени и изследвани. Такива експонати няма да бъдат санкционирани заради липсата на лично проучване, но ще получат допълнително признание, ако изложителят е успял да представи нови открития.

Състояние (10 точки)

Състоянието на експоната се демонстрира чрез:

- Материалът е в цялостно добро състояние, ако такова е налично.
- Ясни и чисти анулирания, където е налично.
- Ако елемент е бил реставриран или манипулиран, той трябва да бъде описан като такъв.
- Обичайният и съвременен материал трябва да бъде в безупречно състояние. Изключение правят елементи, произтичащи от инцидент, аварийно кацане или друго нередно събитие.
- Изложителите се насърчават да показват уникален или много рядък материал, който не е в безупречно състояние, но се предупреждават да не включват обичайни елементи в подобно състояние.

Рядкост (20 точки)

Рядкостта е относителната оскъдност (не стойността) на показаните филателни предмети. Рядкостта на експоната се оценява на база на:

- Трудността за получаване на показания относим и интересен материал
- Дали по-голямата част от съответния рядък материал е показана
- Дали обичайният материал не преобладава в експоната
- Дали експонатът би бил труден за възпроизвеждане

Представяне (5 точки)

Начинът на представяне трябва да показва материала по най-добрия начин и балансирано — както на листа, така и в рамката, и в целия експонат.

Представянето на експоната се оценява на база на:

- Добър баланс в рамките и отделните страници, с вариации в оформлението между страниците.
- Добро използване на страницата, без прекалено много празно пространство.
- Внимателно монтиране.
- Описанието е ясно, сбито и относимо към подбрения материал и темата на експоната.
- Застъпването на елементи е допустимо, но трябва да се избягва закриването на важни характеристики.
- Илюстрациите не преобладават прекомерно, а фотокопията трябва да се различават с минимум 25% по размер от оригинала.

Не се допуска нито предимство, нито недостатък във връзка с това дали текстът е написан на ръка, на пишеща машина или отпечатан. Да се избягват ярко оцветени мастила и цветни страници за албум.

Заключителни разпоредби

Настоящите насоки не целят да дадат отговор на всеки възможен въпрос на изложителя; въпреки това се надяваме, че тези указания ще помогнат на журито и на изложителя по-добре да разберат правилника.

В случай на различия в текста, произтичащи от превод, текстът на английски език има предимство.

Преводът е изготвен от английски език; при разминавания текстът на английски език има предимство.